

MUZEJSKO DRUŠTVO
JESENICE

Leto II, številka 1

31. marec 1992

DRUŠTVENI

ČASOPIS

Urejuje uredniški odbor: Janez Meterc, Joža Varl, Tone Konobelj

MINILO JE PRVO LETO ...

14. marca 1992 je minilo točno leto dni od ustanovnega občenga zbora Muzejskega društva Jesenice, ki je bil v restavraciji Kazina na Jesenicah. Poleg društvenih dokumentov, programa, insignij društva, je bilo izvoljeno tudi naslednje društveno vodstvo: Borut Razinger, predsednik, Tone Konobelj in Dušan Prešeren, podpredsednika, Mira Novak in Slavica Osterman - Keržan, tajnici, Olga Anderlič, blagajničarka, in Zdravko Kovačič, arhivar društva. Izbran je bil tudi uredniški odbor Društvenega časopisa v sestavi Janez Meterc, Joža Varl in Tone Konobelj, ki je doslej izdal tri številke glasila.

Kljub neugodnim časom, finančnim težavam in vojnim razmeram v preteklem letu, je društvo zaživel in s tem opravičilo svoj obstoj. Njegovo delovanje se je navzven izražalo predvsem s prirejanjem muzejskih večerov, izletov in z ogledi spomenikov in razstav.

V preteklem letu smo si tako ogledali nekatere razstave in organizirali zanimive muzejske izlete:

12. maja nas je po razstavah v okviru srečanja zbiralcev mineralov in fosilov v Bistriči pri Trziču vodil predsednik društva Borut Razinger;

18. maja smo priredili muzejski dan z ogledom izkopenin na Ajdni nad Potoki, kjer nam je bil za "Cicerona" Dušan Prešeren;

12. oktobra se je kljub dežju v Mojstrani zbrala skupina članov društva in si ogledala Triglavsko muzejsko zbirko in podružno cerkev sv. Klemena v Mojstrani;

26. oktobra je trideset članov društva odpotovalo v Benetke, kjer si je ogledalo znamenito razstavo o Keltih v palači Grassi in znamenitosti mesta in laguni.

Posebno zanimivi in kvalitetni so bili muzejski večeri v Kosovi graščini na Jesenicah, ki so bili prirejeni v obliki predavanj in razgovorov:

17. aprila je bila okrogla miza na temo "Žrtve 2. svetovne vojne v jeseniški občini", ki jo je vodil zgodovinar Gorenjskega muzeja Jože Dežman;

12. maja je bila predstavljena videokaseta o

Triglavskem narodnem parku, ki sta jo predstavila direktorica ustanove Marija Vičar in socelavec Jože Mihelič;

19. septembra nam je predaval Borut Razinger na temo "Čudoviti svet mineralov";

8. oktobra je uredniški odbor predstavil novo knjigo jeseniškega zbornika Jeklo in ljudje. Konference so se udeležili številni avtorji prispevkov, pa tudi nekateri člani Muzejskega društva Jesenice;

17. oktobra je Dušan Prešeren z diapozitivi predstavil Jesenice na starih razglednicah;

19. decembra je botaničarka Nada Praprotnik z diapozitivi predstavila zanimive in redke rastline v naših gorah.

OBVESTILO

Tudi v letošnjem letu smo do sedaj organizirali že tri muzejske večere s sledečimi temami:

14. februarja je Bogdan Kladnik imel multivizijsko predstavitev alpinizma, jamarstva ... in fotografije z naslovom Terra Mystica;

5. marca je Anton Smolej predaval o Libiji in predstavil deželo vp reteklosti in sedanjo-sti sp omočjo zanimivih diapozitivov;

12. marca pa je biolog Janez Gregori predstavil perečo problematiko obstoja in varovanja Zelencev, izvira Save Dolinke pri Ratečah.

Vsi muzejski večeri so uspeli in so bili dobro obiskani, posebnega zanimanja pa sta bili deležni temi Jesenice na starih razglednicah ter Libija v preteklosti in sedanosti.

Za obveščanje in popularizacijo prireditev MD Jesenice je bilo poskrbljeno, poleg rednega obveščanja članstva, tudi z objavami in obvestili po časopisih in radiu Triglav. Na radiu Triglav so bila nekatera predavanja tudi podrobneje predstavljena s pogovori z avtorji letih. Društvo je prevzelo v program svoje dejavnosti tudi izdajanje jeseniškega zbornika Jeklo in ljudje, ki naj bi izhajal vsake tri do štiri leta.

V okviru svojega programa ima MD Jesenice predvideno ustanovitev različnih sekcij (področij), vendar za sedaj dela le sekcija proučevalcev in zbiralcev fosilov ter mineralov, ki jo vodita Jože Bedič in Borut Razinger.

Za letošnje leto naše društvo načrtuje povezovanje in sodelovanje s sorodnimi društvi po Sloveniji, predvsem in najprej z društvom v Škofji Loki, ki je pri nas najstarejše (ustanovljeno leta 1939) in po svoji dejavnosti najkvalitetnejše. S tem sodelovanjem si obetamo popestritev našega lastnega programa, ki je za čas prvega polletja predstavljen na naslednjih straneh tega časopisa.

Urednik časopisa
Janez Meterc

PROGRAM DEJAVNOSTI MD JESENICE ZA PRVO POLLETJE 1992

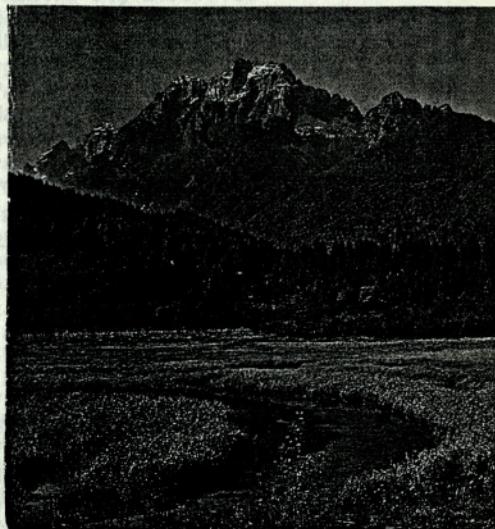
PREDAVANJA

Janez Hrovat in Marjeta Keršič bosta vizuelno predstavila Tajska (april);
O preteklosti in sedanosti Benetk in njenih spomenikov bosta spregovorila Slavica Osterman in Janez Meterc (april);
Dušan Prešeren bo s pomočjo starih razglednic prikazal nekdanjo podobo Gornjesavske doline in Julijcev (maj);
Maja nam bo fotografski mojster Jaka Čop predstavil arhitekturno dediščino kozolcev na Slovenskem.

MUZEJSKI IZLETI

Bohinj in njegove znamenitosti, strokovno vodstvo dr. Cene Avguštin, kustos Gorenjskega muzeja;
Izlet z muzejskim vlakom do Gorice in nazaj;
Izlet na Gosposvetsko polje na Koroškem in ogled njegovih znamenitosti: ostanki Virunuma, vojvodski prestol, Gospa sveta - Svatne z etnološkim skansenom, Krnski grad, Sv. Donat in Magdalenska gora.

OPOMBA: Natančnejši termini posameznih predavanj in cenik izletov bodo sporočeni kasneje. Člani Muzejskega društva Jesenice imajo z veljavno člansko izkaznico vstop na muzejske večere brezplačen.

ZELENCI

SALON DOLIK

MUZEJSKI IZLET V BENETKE IN OGLED RAZSTAVE
O KELTIH LETA 1991 IN MUZEJSKI VEČER APRILA
1992 Z NASLOVOM "BENETKE"

26. oktobra lani so se nekateri člani MDJ udeležili muzejskega izleta v Benetke, ki je bil združen z ogledom velike reprezentančne razstave o Keltih. Tako so si nekateri lahko po razstavi, ki je bila leta 1980 v Halleinu pri Salzburgu in je predstavila Kelte v Srednji Evropi, ponovno ogledali dediščino tega ljudstva in to v njeni kompleksni celovitosti, saj je razstava predstavila njihovo življenje in kulturo v njihovi pradomovini in njihovo ekspanzijo proti vzhodu, severu in jugu. Razstava je bila v beneški palači Grassi in je bila odprta od 24.3. do 24. 12. 1991.

Poleg same razstave smo si ogledali tudi nekatere zanimivosti Benetk, severnojadranskega mesta s 352000 prebivalci, ki je zgrajeno na koleh in se razprostira preko 118 otokov v beneški laguni ter je prepreženo s številnimi kanali. Med največje znamenitosti mesta sodijo Trg sv. Marka z istoimensko cerkvijo, doževa palača (Palazzo Ducale), zvonik (campanile), gotška cerkev Santa Maria della Salute, itd.

Benetke so nastale leta 452 ob vpadu Hunov pod vodstvom Atila, ki so pridrli iz Panonske nižine v zahodno Evropo in upostožili številne dežele in pokrajine. Takrat je nastalo prvo begunsko naselje Venetov. Kasneje se je oblikovala republika, ki ji je od leta 697 načeloval dož.

Poleg Genove so si priborile Benetke pomorsko gospostvo v vzhodnem Sredozemlju. Po odkritju pomorske poti v Indijo in Ameriko je njihova trgovska moč začela usihati. Svoje grške posesti so polagoma morali prepustiti Turkom. Leta 1797 je napravil konec plemiški republiki Napoleon in Benetke so skupaj z Istro in Dalmacijo po feancoskem porazu pripadle Avstriji. V času marčne revolucije 1848/49 so se Benetke zamen upirale tujemu gospostvu, po dolgotrajnih vojnah med Avstrijo in Italijani pa so leta 1866 pripadle novo nastali kraljevini Italiji.

Dandanes so Benetke svetovno znano turistično mesto s številnimi visokimi šolami, akademijo lepih umetnosti, muzeji in galerijami. Tu prirejajo tudi zarne glasbene in filmske festivale. Ne nazadnje pa so danes Benetke ponovno ena najpomembnejših trgovskih in pomorskih pristanišč Italije.

Za vse udeležence, pa tudi tiste, ki se izleta niso udeležili, pripravljamo muzejski večer z diapozitivi z naslovom "Benetke".

J. M.

NASLOV DRUŠTVA
Muzejsko društvo Jesenice
64270 JESENICE
Cesta maršala Tita 64
telefon: 064 - 82 - 061

URADNE URE
Vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure,
razen sobote in nedelje.

LETNA ČLANARINA 1992
250 SLT za člane
100 SLT za dijake, študente in upokoјence

AVGUST DELAVEC
NA MUZEJSKEM DNEVU
V MOJSTRANI
DNE 12. oktobra 1991
(Foto Andrej Malenšek)

JESENIŠKI ZBORNIK JEKLO IN LJUDJE, 6

Jeseni leta 1991 je izšla šesta številka jeseniškega zbornika Jeklo in ljudje v nakladi 1000 izvodov.

Zbornik izhaja že šestindvajseto leto. Zadnja številka je po številu avtorjev daleč najbogatejša, saj v njej sodeluje kar 35 avtorjev z različnih področij. Zaradi preglednosti smo članke razdelili v nekaj poglavij in sicer: zgodovina Jesenic in okolice, imenoslovje, arheologija, numizmatika, geologija, paleontologija, botanika, serija člankov z naslovom zaspiski, dediščina, muzeji in društva, spominsko gradivo, del prostora pa smo namenili leposlovju in poeziji. Zbornik obsega 320 strani, založila pa ga je Skupščina občine Jesenice.

Morda kot zanimivost, da je knjiga nastajala v času vojne v Sloveniji, kar je seveda pustilo svojo "sled" tudi v knjigi.

Za zbornik seveda želimo, da bi prišel v kar največ knjižnih polic, predvsem Jeseničanov in okoličanov, zato se je uredniški odbor odločil, za izredno nizko ceno. Broširana varianta je 450 tolarjev, vezana pa 500 tolarjev, moč jo je dobiti v knjigarni Državne založbe na Jesenicah.

Ker pa se nekateri bralci in inštitucije zanimajo tudi za prejšnje številke, pa morda samo toliko, da sta četrta in peta še vedno na zalogi po enotni ceni 150 tolarjev na sedežu Muzeja Jesenice, Prešernova cesta 45 (Stara Sava).

Naročijo se lahko (vključno s šesto številko) po telefonu 061-81-441 interna 21-70.

Urednik zbornika:
Tone Konobelj

OCLAS

Jeseniški zbornik Jeklo in ljudje, 6. lahko po znižani ceni člani Muzejskega društva nabavijo v Muzeju Jesenice, Prešernova cesta 45 (Stara Sava).

Cena: 400 SLT trda vezava
350 SLT broširana vezava

Telefon: 064 - 81 - 441, interna 21-70.

PRIJAVNICA:
Želim postati član MUZEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE
Ime in priimek
Naslov
Sekcija
Jesenice, dne

Podpis: _____

RAZSTAVA "KRAJI JESENIŠKE OBČINE IN JESENIČANI V LITERATURI" v novembru in decembru 1991 v Kosovi graščini

Razstava je bila poizkus pregleda tiskane besede avtorjev, ki so pisali o krajih naše občine, in prikaz del avtorjev rojenih ali živečih na prostoru od Rateč do Vrbe in Rodin.

Razstava je segla v čas od sedemnajstega stoletja do danes. Ob velikem številu avtorjev nismo uspeli vseh dostojno ali enakovredno predstaviti, ampak le pomembnejše oziroma tiste, za katere nam je bilo na voljo več podatkov. Od vseh stodvajsetih in še nekaterih naj jih nekaj naštejemo: Ivan Peterman je v sedemnajstem stoletju kot škofovski fizik spisal Razpravo o kugi in Medicinske posvete. V osemnajstem stoletju je družina Janša z Breznice zaslovela s tremi brati, ki so pisali, čebelarili, slikali in predavali na dunajski akademiji. Profesor Janez Kernik iz Most pri Žirovnici se je ukvarjal z "elementarno geometrijo".

Devetnajsto stoletje nam je dalo največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna iz Vrbe in učenca ka Matijo Čopa iz Žirovnice. V istem stoletju je zlagal zborovske skladbe Anton Razinger iz Planice, pisal in urednikoval Jože Volc iz Podkorena, svoja popotovanja popisoval kranjskogorski duhovnik Josip Lavtičar, Janez Brence z Dovjega je objavljale članke o šolstvu in sadjereji, Mihael Ambrožič z Mojstrane je po svetu širil svoje čebelarsko znanje, Jeseničan Janez Modic je izdajal glasilo "Slovenski čebelar in sadjerejec", duhovnik Frančišek Kosmač z Javornika je napisal vzgojno knjigo za dekleta, Janez Matič iz Most je bil znan kot prvi slovenski esperantist, pesnik Jože Zemlja pa je objavljale v Kranjski čbelici.

V dvajsetem stoletju, v času hitrega razvoja šolstva, znanosti in tiska, je pisala ali še ustvarja vrsta znanih in manj znanih domačinov. Med njimi so zdravnik - stomatolog dr. France Čelesnik in biolog Janez Gregori iz Podkorena, pesnik Benjamin Gracev, strojni dr. Jože Hlebanja iz Gozd Martuljka, planinski pisec dr. Miha Potočnik z Belce, triglavski župnik Jakob Aljaž, agronom dr. Matilda Krivic z Dovjega, pisec planinskih vodnikov Stanko Klinar, književnik Mirko Kunčič in arheolog Drago Svoljšak z Mojstrane, med Jeseničani pesnik Valentin Cundrič, planinski fotograf Jaka Čop, fotograf Slavko Smolej, pesniki in pisatelji Miha Klinar, Slavko Savinšek in Tone Čufar, pisatelj Ladislav Črnologar, Marko Hudnik, Miha Mazzini, Edo Torkar, Cvetko Zagorski in Pavle Zidar, zgodovinarja dr. Marko Potočnik in dr. Aleksander Rjazancev ... Iz Most je botaničarka dr. Nada Praprotnik. Med Žirovniciani so umetnostni zgodovinar Zvone Kržišnik, imenoslovec dr. Dušan Čop, primerjalni jezikoslovec in orientalist dr. Bojan Čop, pisatelj Jože Vidic s Sela, pisatelja Franc Saleški Finžgar iz Doslovč in Janez Jalen z Rodin ter še mnogi drugi.

Razstava je bila vsebinsko razdeljena v dva sklopa. Prvi del je skozi članke in knjižna dela različnih avtorjev prikazoval kraje jeseniške občine, kjer prevladujejo najrazličnejše teme, kot so železarstvo, promet, planinstvo in turizem. Vodilo drugega dela pa so nam bili strokovni pisci in literarni ustvarjalci s svojimi objavljenimi deli, ki so bili predstavljeni po krajih rojstva in delovanja.

Zavedamo se, da smo uspeli zbrati in prikazati le del obsežnega gradiva in da smo marsikaterega avtorja nenamerno prezrli ali predstavili pomanjkljivo. Večino zbranega gradiva smo razmnožili in objavili v katalogu, ki bo v prihodnosti še dopolnjen in morda tudi stiskan v knjižni obliki.

Zdenka Torkar - Tahir